

Hadis Sadece Bir Cümleden mi İbaret? ...

Modern dönemde hadisin maruz bırakıldığı en önemli güçlük, onun hayatın içinden ve bütünlüğünden koparılarak, yaşanan hayatı meşrulaştırıcı bir 'cümle' olarak görülmesidir. Bu bağlamda, gerek Kur'an-ı Kerim, gerekse hadis-i şerifler, aralarındaki ve kendi içindeki iç bütünlük dikkate alınmadan algılanmaya veya doğru anlaşılmasına yönelik bütün mâniaların önüne konulmaya başlandığı bir süreci yaşamaktadır.

Öte yandan Şer'î delillerin (edille-i şer'iyye) birbiri arasındaki ilişkinin koparıldığı gibi, doğru ve bağlamında anlaşılmasını sağlayan kendi iç bütünlüğüne dayalı tutarlılığı da bu şekilde göz ardı edilmiştir. Oysa âyet ve hadis günümüzde kendilerine çizilmiş olan bu sınırın çok daha ötesinde ve derin bir anlam bütünlüğü içerisindedir.

Bir başka ifadeyle hadis, bir yandan bir kaynakta geçen, tırnak içerisindeki bir cümle, bir yandandan o cümleyi sonraki nesillere intikal ettiren isimler silsilesi, ancak bundan daha fazlası, yer aldığı kitabın içerisinde bir tefekkür geleneğini ilmek ilmek ören bir düşünüş biçimidir. Yine, hadis, bir yandan bir takvim yaprağındaki hoş a giden bir söz, cami panosuna not edilen bir hatırlatma, ama daha ziyade, bir hayatın şekillenmesine vesile olan bir evrensel mesaj ve Müslümanca idrakin varlık sebebidir.

Şu halde, bir hadis-i şerifi düşünürken, ıktibas edilen bir sözden öte, sözle ve canlı olarak/yaşanılan geçmiş Resül-i Ekrem Efendimiz'e ulaşan, ilk söylenilip, yapıldığı andan itibaren bir hayatın terk edilip, yeni bir hayata başlanılan etkisi söylenildiği andan itibaren çağları aşan sözden öte 'külli bir edim' biçimidir. Bu sebeple, söylenme, anlaşılma, uygulanma açısından kendi iç bütünlüğü içerisinde algılanması gereklidir. Bu da hadisi veya âyeti bir cümle olarak tasavvur etmek ve modern hayatın içerisinde, onu meşrulaştıracak şekilde monte etmekten çok daha öncelikli ve önemli bir husustur.

Biz de *Hadis Tetkikleri Dergisi (HTD)* olarak bilginin doğru ve bağlamında, iç bütünlüğünü dikkate alarak anlamının önemine inanarak ve bu boşluğu doldurmak gayesiyle hadis çalışmalarını destekliyor, akademik alanda bu

konuya yönelik katkı sunma çabasını sürdürmeye çalışıyoruz. Bu şekilde, bir yandan sünnetin inşâî yönünün ihyâsına yönelik adımlar atılırken, diğer yandan modern algıların tehakkümünden ve gelip geçiciliğinden geleceğimizi korumak için çaba harcamının gerekliliğine inanıyoruz.

Bu bağlamda, uluslararası akademik ihtisas dergiciliğinde on altıncı yayın yılını da geride bıraktığımız *Hadis Tetkikleri Dergisi*'nin (HTD) bu sayısında hadislerin doğru anlaşılmasına yönelik makaleleri de sizlerin tetkikine sunuyoruz. Yayımladığımız çalışmalarda, hadisleri doğru anlamaya matuf farklı düşünsel mahsulleri sizlerle buluşturmayı ve düşünce çeşitliliği ve zenginliğinin sizlere arz edildiği bir 'okul' olmayı arzuladığımızı ifade etmek ediyoruz.

Sorumluluğumuzun, fert ve toplumu Sünnet esaslı ihyâ odaklı olması temennimizi tekrar vurguladıktan sonra, *Hadis Tetkikleri Dergisi*'nin bu sayısında, makaleler bölümünde ilk olarak; tarihî bağlamın hadislerin doğru anlaşılmasına katkısına dair bir tetkike, ikinci olarak; imamın arkasında Fâtîha okunmasına dair rivâyetlere dair bir araştırma, üçüncü olarak Karahanlıların hadis ilmine katkısına dair bir tetkike, dördüncü olarak yaşayan en büyük Suriyeli hadis âlimlerinden birisi olan muhterem hocam Prof. Dr. Nüreddîn 'İtr'in hadis ilmine katkısına dair bir çalışmaya, beşinci olarak da lâfzî rivâyet açısından sahâbe sahîfeleri konusuna dair bir araştırmaya yer verdik.

Öte yandan *Hadis Tetkikleri Dergisi*'nin bu sayısında yaşan meşhur oryantalistlerden Herbert Berg'in gözünden şarkiyat çalışmalarını değerlendirdiği bir çeviriye yer verdik. Ayrıca, hadis ilmine dair kâideleri içeren bir araştırma ile Hint altı kıtasının en önemli muhaddis ve şeyhlerinden olan Mevlânâ Yûnus Sehârenpûri'nin vefeyâtına dair bir tanıtıcı yazıya ve bir kitap tanıtımına sayfalarımızı ayırdık. Öte yandan, 12. Geleneksel Hadis İcâzet Merâsimine dair notlara ve yeni yayımlanmış kitap ve tezlerin adlarına yer verdik. İlgililerin bu listeden hareketle güncel hadis çalışmalarını takibi mümkün olacağı gibi, dergimiz için yapılacak kitap tanıtımlarında da buradan eser seçilmesi de mümkün hâle gelecektir.

On yedinci yılımızın ilk sayısında daha heyecanlı ve daha bilinçli biçimde, pek çoğu HTD ekibinin elinde ve sayfalarında yetişmiş genç araştırmacılarımızın sesi ve kalemi olmaya devam edeceğiz. Nice yeni sayılarımızla görüşmek dileğiyle...

Saygılarımızla...

İbrahim HATİBOĞLU